

SAMOUUPRAVA

POLITIČNO GLASILO SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Wolfova ulica 1 — Izhaja vsak teden — Reklamacije so poštne proste — Rokopisi se ne vračajo — Stane posamezna številka Din 1⁻, mesečno Din 5⁻, celoletno Din 60⁻ — Dopisi morajo biti frankirani in podpisani — Anonimni dopisi se ne sprejemajo

Slovensko ljudstvo, glej svojo korist!

Stranke, katerim ste do sedaj zapuili svoje glasove, so krive Vaših nespelov — pomagajte Vam lahko samo velika Radikalna stranka, katere je vedno na vladi.

Slovensko ljudstvo! Radikalna stranka ni prišla med Slovence, da Vas obmami s praznimi nadami, temveč, da se z Vami pogovori, kako bi se popravila težka kriza, katere nas vse mori.

Mi vsi dobro vemo, da je naša gospodarska politika zavožena, da se slovensko ljudstvo nahaja v zelo težkem položaju, ali Radikalna stranka lahko mirne duše stopi pred vas, ker vam ni za nobeno stvar odgovorna, ker Slovenija ni poslala do danes nobenega radikalnega poslanca v Narodno skupščino. Vi niste zapuili največji stranki naše države in ste volili druge stranke. Te stranke so Vam odgovorne za stanje v Sloveniji.

Naše ljudstvo tudi samo nosi nekoliko krivde za težak položaj, v katerem se nahaja in sicer zato ker je tako volilo, da so mu kroglice prinesle samo nesrečo. Izvoljeni poslanci vseh strank, katere je slovensko ljudstvo poslalo v Narodno skupščino, so vodili takšno politiko, da so bili skoraj vedno v opoziciji, a krh opozicije je pa grenak, ali ne za poslance, temveč za volilce.

V svojem časopisu Vam pripovedujejo kako so to in ono zahtevali, ali dosegli da niso nič, ker vlada opoziciji nič ne daje.

Vse stranke, katere ste do sedaj

volili, napadajo vlado in radikale, ali od teh napadov slovensko ljudstvo ni sito. Od obeh strupenih časopisnih napadov ne morete postati siti in popraviti svoj položaj.

Kako bomo torej popravili svoj položaj? Odprite oči, obesite na klin dosedanje politiko in krenite na nova pota, ker star nazor so kakor obleke, prirojene za otroke in so odraslemu človeku premajhne. Vsakdo od Vas je svoje sreče kovač! Potrebno je, da dobro premislite, komu boste 23. t. m. poverili svoj glas, ker vsaki tak glas pomeni del sreče ali nesreče.

Radikali so se naravno pred vsem brigali za tiste kraje, kateri so jim zaupali glasove. Srbski kmet bi že zdavnaj strmoglavil radikale, ako ne bi zastopali njegovih interesov. Ali ker se je radikalna stranka vedno brigala in pomagala ljudstvu, ki je njej zaupal glasove, zato ima tudi to ljudstvo v to stranko zaupanje, kar dokazuje skoro 1 milijon za Radikalno stranko pri zadnjih volitvah predanih glasov. Ako slovensko ljudstvo izrazi zaupanje radikalom, lahko opravičeno upa, da se bo položaj slov. ljudstva popravil. Radikalna stranka je stranka vseh naših plemen, katere spoštuje načela in mišljenja vseh.

Slovensko ljudstvo! Odprite oči! Oddajte Vaše glasove v skrinjico one stranke, od katere lahko nekaj dobite. Oddajte glas za kandidate NRS zato, ker je Radikalna stranka vedno na vladi in ona edina Vam lahko pomaga.

Naši kandidati za oblastne volitve

Potrebno je, da spregovorimo par besed o posameznih nosilcih kandidatnih list v Ljubljani in ljubljanski oblasti.

Nosilec liste NRS v Ljubljani dr. Vladimir Ravnihar je izmed vseh kandidatov, ki so jih postavile stranke

v Ljubljani, edini, ki je bil poslanec bivšega deželne zbornice kranjskega. Izvoljen je bil od Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani na program Narodno napredne stranke. Njegov nastop v deželni zbornici je bil odličan. Bil je to poslednji deželni zbor,

ki mu je potem svetovna vojna odrezala nit življenja. Dr. Ravnihar je bil obenem državni poslanec na Dunaju, kjer je v dunajskem parlamentu zastopal slovensko prestolico. Njegovo delovanje kot drž. poslanec in zlasti kot član Jugoslovanskega kluba je še vsem v živem spominu.

Do sedaj se je izvršilo celo vrsto shodov po posameznih mestnih okrajih kot nosilec mestnih pododborov, ki so vsi odlično uspeli, tako, da ima nosilec pozitivno upanje na uspeh.

V ljubljanski okolici kandidira g. dr. Ivan Modic, bivši deželno-sodni svetnik, sedaj odvetnik v Ljubljani. Doma iz Iga, torej sin okolice, sam dobro pozna kmeta in njegove težave, posebno ker ima sam svojo kmetijo. Za časa svetovne vojne je kot vojni sodnik rešil mnogo naših ljudi gotove smrti. Po celem srezu je poznan kot mož poštenjak, ki bo umel odlično zastopati interese svojih volilcev v oblastni skupščini.

V srezu Kočevje kandidira posestnik in industrijalec gospod Ludvik Tschinkel iz Ribnice. Sin uglednega kmeta, ki se je z lastno sposobnostjo povzpел do uglednega industrijalca in veletržca, je g. Tschinkel zvest sin svojega očeta. Ustvaril si je iz lastne moči, poročivši se v ugledni narodni ribniški rodbini, ve-

liko in solidno kmetsko gospodarstvo in industrijo, ki slovi po celem srezu ter sega globoko v narodno gospodarstvo tudi daleč preko mej okraja. Cele vasi žive od ustvarjajočega duha Ludvika Tschinkla. Dasi še mlad mož, se je povzpел do prvih gospodarskih stebrov v okraju. Mož tako odličnih gospodarskih darov in izkušenj bo sigurno prvovrstna pridobitev za bodočo oblastno skupščino ter ponos ne samo stranke in okraja, ampak cele skupščine.

V srezu Radovljica kandidira kot nosilec gospod Jakob Peternel, bivši župan Bleda, ki je veliko storil za napredek tega bisera naše zemlje, in ki bo svoje delovanje kot podjeten mož v tem pravcu nadaljeval. Cela vrsta vil in hotelov na Bledu se ima zahvaliti za svoj podig samo njegovi inicijativi.

V srezu Logatec kandidira gosp. A. Kokelj, ki je ugleden pošten mož in uživa zaupanje prebivalstva. Ta srez je z lanske poplavo močno prizadet. Prebivalstvo živi v veliki večini od čevljarstva, ki ga izvažajo glavno v Srbijo in vsled tega niso nerazpoloženi nasproti radikalom.

V splošnem so nositelji radikalnih list jako srečno izbrani. Saj so jih izbrali volilci sami.

Na ljubljanskem rotovžu se vije zmagovalna zastava radikalne stranke

Vsled obče politične zmede v Ljubljani ni moglo naše glavno mesto priti do svojega župana potom volitev. Zato so županske posle opravljali gerenti raznih opozicij, strank, ki niso veliko naredili za mesto. Zato je vlada odslovila gerente in na njihovo mesto postavila g. Antona Mencingerja, da vodi posle župana. Naj se zna, da je g. Mencinger stari član radikalne stranke.

Naravnost ponosni smo na delo gospoda Mencingerja, ki je s svojim načrtom za rešitev stanovanjske krize

v Ljubljani, priznanim od vseh strank, osigural več kot 400 rodbinam lastna stanovanja. Prepričani smo, da bodo široki sloji ljubljčanov znali pravilno oceniti trajno delo tega odličnega gerenta. Še eno odliko: g. Mencingerja pred njegovimi predniki podčrtajmo: da nikogar ne preganja. Tudi izbrani predsednik občine ne bi mogel bolje voditi občino. Drago bi nam bilo videti tako stvarnega in inicijativnega moža na velikožupanskem stolu.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Problem radikalne stranke v Sloveniji

I.

Radikalna stranka je srbska stranka, je tuja eksotična rastlina, ki zanjo ni rodovitnih tal ter ugodnega podnebja v Sloveniji. Ta ugovor proti obstoju radikalne stranke na ozemlju izpod Triglava moramo večkrat čuti. Je li utemeljen?

Ob razmotrivanju tega vprašanja izločimo dejstvo, da prihaja oni ugovor iz vrst nasprotnih strank, ki jim misli narekujejo zgolj pobožne želje.

Da je bila radikalna stranka do prevrata, do našega ujedinjenja — srbska stranka z velsrbskim programom — je le naravno. Kakor je bila n. pr. narodno-napredna ali — prvi čas — jugoslov. demokratska stranka specifično slovenska stranka,

Kdo bi tudi dvomil o čistem hrvatstvu Radičeve stranke. Pa če je JDS po svoji jugoslovanski ideologiji smatrala za upravičeno, da s sorodnimi organizacijami na Hrvatskem, v Srbiji in drugod stvari enotno stranko za vse državno ozemlje: če tendira Radič, da ustvari veliko seljaško stranko od Triglava doli do Gjevgele — ne smemo slične namere šteti v zlo radikalni stranki. Njen program, njena preteklost, njene sijajne tradicije jo opravičujejo v polni meri.

Radikalna stranka je stvarnica države. Iz še močno poturčene male kneževine srbske je napravila moderno evropsko državo. Pričela je s socialnim delom. Ne smemo pozabiti, da je programu stranke kumoval socialist Svetozar Marković, da mu je položil temelje tedanji socialni revolucionar N. Pašić. Ta program je bil namenjen širokim množicam srbskega naroda — kmetu. Osamosvojiti kmeta, postaviti ga na lastno nogo, rešiti ga fevdalnega jebobstva, izbičati korupcijo, zloniči absolutizem, iz Srba napraviti svobodnega

državljan — so temeljni nauki tega programa. Notranja svoboda, blagostanje — na zunaj neodvisnost — so glavne imponderabilije svobodne države. Ta program je užigal l. 1881, ko je bil ustvarjen, aktuelen je še danes. Delal je čudeže in v množicah se je narod zgrinjal krog njega. Vsa veličina srbske države je zgrajena na njem. Njena finančna sila, urejeno narodno gospodarstvo, pripravljenost njene vojske, dobra zunanja služba, za tedanje razmere povoljna rešitev prosvetnih nalog — vse to hvali svojega mojstra, program in njegove požrtvovalne vršilce.

Zategadelj je radik. stranka uživala neomejeno zaupanje srbskega naroda. Malodane vse vlade od 1881 leta dalje so bile v njenih rokah. S procvitom narodnega gospodarstva, z dviganjem kulturnega nivoja, s spretnim reševanjem socialnega vprašanja je rastla moč radikalne stranke od volitev do volitev. Ni nikak čudež, če je pri poslednjih volitvah zavojevala 142 mandátov Nar. skupščine.

Zakaj po ujedinjenju jej je avtomatično prirastlo zaupanje vsega srbskega elementa v prečanskih krajih. Zaupanje in upanje, da bo radik. stranka tudi novi državi hrbtenica in mozeg, da bo s svojimi bogatimi izkušnjami in s svojo preizkušeno sposobnostjo znala konsolidirati naš državni organizem, pa naj bo ta organizem še tako kompliciran, kakor tudi v resnici je!

II.

Z ozirom na svoj program in svoj tradicionalni poklic kot državotvorna stranka, radik. stranka ob našem ujedinjenju ni mogla ostati ravnodušna in pasivna napram temu pojavu. Ni mogla ostati, ako ni hotela odtujiti svojega programa in vse svoje preteklosti, omejena na srbsko del našega naroda. Njeno obzorje je vedno bilo skladno z mejami države, njen pogled je bil vedno obrnjen na celo državo kot tako in na narod, ki prebiva na vsem državnem ozemlju. Ker je na tem ozemlju pred l. 1918

„Samouprava“, oficijelno glasilo Narodne radikalne stranke za ljubljansko oblast

Pokojni šef Radikalne stranke Nikola Pašić je podpisal 4. I. 1925 rešenje, da je »Samouprava« oficijelno glasilo Narodno Radikalne stranke za ljubljansko oblast.

Original se glasi:

Gospodu dr. Niku Županiću,
predsedniku Okrožnega odbora NRS
Ljubljana.

V odgovor na Vašo prošnjo, glavni odbor NRS odobrava izdajanje tednika »Samouprava« kot oficijelni organ NRS za ljubljansko oblast in mesto Ljubljana.

Beograd, dne 4. januarja 1925.

Nikola P. Pašić,
predsednik glavnega odbora.

Slovo Slovencev od Nikole Pašića

Slovenski radikali so pooblastili g. dr. Niko Županiča, da se v imenu Slovencev, posebno pa v njihovem imenu poslovi od njihovega vodje velikega Nikole Pašića. Gospod dr. Županič je častno izvršil poverjeno mu dolžnost. Njegov govor je segal poslušalcem do srca in mnogim so stopile solze ginljivosti v oči. Dobro, da so poslali slovenski radikali k pogrebu svojega zastopnika, ker drugače se ne bi od velikega pokojnika v imenu Slovencev nihče poslovil, kar bi napravilo pri srbskem narodu zelo slab utis. Naj si bo današnje politično razpoloženje kakršnokoli, zasluge velikega politika in državnika Nikole Pašića so za osvobojenje in ujedinjenje celokupnega našega naroda tako velike, da mu gre vse spoštovanje tudi od strani Slovencev. Sigurno so mu priporočale diplomatske sirene, da naj žrtvuje Slovence, pa bode dobil koncesije na jugu; ali on je ostal gluh za vse to, držeč se niške in krfske deklaracije. Ob njegovem grobu je držal g. dr. Niko Županič sledeči govor:

Prišel sem od Slovenske strani, izpod Triglava, da se poslovim od Tebe, predno se zapro za Teboj grobna vrata. Poslavljam se od Tebe veliki voditelj, zahvaljujoč se za velike zasluge, katere ti gredo za osvobojenje Slovenskega naroda.

Komaj je došla vest o Tvoji smrti v belo Ljubljano, se je bela Ljubljana zavila v črno odelo in celi narod brez razlike mišljenja je žaloval vsled Tvoje smrti.

Proslava 25 letnice javnega dela g. dr. Niko Županiča

Na narodni praznik 1. decembra pr. l. je slavil g. dr. Niko Županič, bivši minister, predsednik ljubljanskega radikalnega okrožnega odbora svoj 50. rojstni dan ter 25-letnico svojega javnega delovanja kot znanstvenik in politik. Ob tej priliki se ga je

spomnila široka javnost, posebno Srbi in Hrvati. Pregled dela in življenja našega predsednika so podali »Politika«, »Vreme«, »Samouprava«, »Zagrebačke Novosti«, in »Narodno Djelo«, naglašujoč zasluge, katere si je pridobil za novi jugoslovanski

prebival v pretežni večini srbski narod — zato je bila takrat radikalna stranka res srbska stranka.

Z ustvaritvijo držav Srbov, Hrvatov in Slovencev je morala nujno slediti revizija programov, prav dopolnitev in prirojitev istega na nove razmere. Ako je radikalna stranka hotela postati zvesta svoji historični nalogi, je morala vse razširjeno državno ozemlje privzeti v svoj delokrog. Tu je vodstvo radikalne stranke zagrešilo majhno napako. Pustilo se je prehiteti po JDS, ki bi sicer nikdar ne igrala v tej državi tako važne vloge, kakor jo je vsaj prvi čas. Šele 1. 1920 je sledila revizija programa narodne radikalne stranke, ki je s tem trenutkom postala NRS Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kot enakopravna dela smo se Hrvati in Slovenci, kot svobodna naroda, ujedinili z narodom srbskim v edinstveno državo. Ne v relaciji 1 milijona proti 11 milijonom, ampak kot narod slovenski, kot eden treh elementov, z enakimi dolžnostmi in pravicami smo stopili v kolo.

Za to pravim, od 1. 1920. dalje narodna radikalna stranka ni več samo srbska stranka. In tem manj bo srbska, čim več nas bo Hrvatov in Slovencev v njej. Vsaka stranka je taka, kakršni so njeni člani. Od nas samih je odvisno, kolikor bo naš vpliv v stranki večji ali manjši.

III.

Še več, radikalna stranka je po svojem programu in po svoji tradiciji stranka vseh državljanov — brez razlike vere in narodnosti. Širokogrudnost in skrajna toleranca napram veram in cerkvam kakor napram narodnostim, tudi neslovanskim, ki prebivajo na državnem ozemlju, odlikujeta radikalno stranko. Naravno, ker ona hoče v svrhu notranje konsolidacije in v svrhu pridobitve respekta na zunaj, imeti brez izjeme zveste pa zadovoljne državljane. Ne samo to, ponosne državljane. Kakor je nekdanj sleherni prebivalec širnega rimskega imperija, pa najsi je bil Rimec, Etrusk ali Ilir ponosno dejal: civis romanus sum! — tako

pokret, kateri se je pojavil ob početku tega stoletja, kateremu je dal smer baš g. dr. Niko Županič.

V Sloveniji pa se je omejila proslava v skromni manifestaciji njegovih ožjih somišljenikov, slovenskih radikalov na slavnostni seji mestnega odbora NRS in akademskega radikalnega kluba »Slovenski Jug«.

Dne 30. novembra pr. leta ob 18. uri so se zbrali predstavniki omenjenih organizacij v prostorih tajništva.

Predsednik mestne organizacije g. dr. Ravnihar je otvoril sejo s slavnostnim govorom ter čestital g. dr. Niko Županiču na redkem jubileju. Nato je prečital eden izmed akad. mladine študijo o življenju in delovanju slavljence. V imenu »Slovenskega Juga« je čestital njegov predsednik g. Kajetan Pavletić. Po slav-

nosti se je vršila v »Unionu« skupna večerja, na kateri je bilo izrečenih polno zdravic. Največje veselje pa so napravili g. dr. Županiču Belokranjci in to v »Podzemlju« na Kolpi, kjer ima skromno leseno kočjo in vinograd. Na dan sv. Nikole so prišli odlični seljaki, da mu čestitajo k njegovemu godu. Ob tej priliki je deklamirala mala 7letna Zdenka Lužerjeva primerno voščilo ter mu poklonila šopek jesenskega cvetja. Med tem so pokali možnarji. Na večer mu je zaigrala vaška godba podoknico.

Kot kronisti beležimo, da se niti en slovenski list ni spomnil proslave g. dr. Niko Županiča, onega, ki se je toliko in tolikokrat spomnil Slovencev pred vojno v Srbiji, posebno pa med vojno v njihovo korist, njihovo osvobojenje in ujedinjenje s Srbi in Hrvati.

Dva sijajna volilna shoda NRS

V nedeljo, 9. t. m. sta bila dva veličastna shoda v Žireh in v Rovtahn. V Žireh, kjer je bil napovedan shod po prvi maši, se je v prostornih restavracijskih lokalih pri Kavčiču nabralo toliko mož volilcev, da jih je moralo mnogo oditi, ko ni bilo več prostora ne v sobi, ne zunaj na hodniku. V Rovtahn pa je bila dvorana Godbenega doma tudi nabito polna. Na shod so prišli tudi nasprotniki, ki pa so se mirno vedli ter niso motili zborovanja. To je omeniti zategadelj, ker je sam dr. Žerjav na dan Sv. Treh kraljev poizkusil zborovati v Rovtahn, pa je bil njegov »shod« v 10 minutah končan, ker mu zborovalci niso pustili govoriti.

Obema shodoma je predsedoval g. Kokelj, posestnik iz Vrha kot nosilec liste NRS za Logaški okraj.

Na shodu sta govorila dr. Ravnihar in Dežman iz Ljubljane. — Oba govornika sta govorila stvarno o oblastni samoupravi. Posebno sta se v svojih izvajanjih ozirala na žalostni položaj Žirovskega okraja, ki so ga preteklo leto obiskale same nesreče. Povodnji so uničile rodovitno zemljo, rušile kmečke domove, žage in mline, razdrle ceste ter pahnile mnogo ljudi v največjo revščino. Govornika, ki sta imela priložnost, da se na licu mesta prepričata, kako je pustošila nebeška jeza po Žirovski dolini ter pokončala up Žirovcev, njihovo elektrarno, sta izjavila, da če sploh kje, se mora pomagati Žirovskemu okraju. Obljubila sta, da bosta v tem oziru na merodajnih mestih storila vse potrebne korake.

Dr. Ravnihar je še posebe naglašal, da bo prav oblastna skupščina mnogo lahko storila, ker ima v zakonu predpisano, da mora skrbeti za reguliranje potokov in hudournikov, odvrčanje nevarnosti od poplav, napravljanje mostov in cest. Ako ima skupščina pravico, da zida

lokalne železnice, potem ima tudi pravico, da gradi elektrarne ali da prevzame že obstoječe v svojo last. Tu bi bila najlepša prilika, da se Žirovci na lep način iznebe težkega bremena, vzdrževanja svoje elektrarne. Zato ne bo vse eno, koga pošljejo kot poslanca v oblastno skupščino. Če bi poslali zastopnika SDS, bi jim to naravnost škodovalo. Voliti morajo moža domačina, ki bo imel tako v oblastni skupščini nekaj besede, pa tudi zaslonbo v Beogradu pri najmočnejši stranki, to je NRS.

V Rovtahn je govornik SLS pohvalil NRS, da ima v resnici lepo preteklost in da je pokazala, da zna skrbeti za kmeta. Vpraša pa, zakaj doslej še ni nič storila za Slovenijo.

Na vprašanje je odgovarjal dr. Ravnihar, da je NRS pač bila storila to napako, da je Slovenijo prepustila Demokrski stranki in njenemu gospodarstvu. Na vseh merodajnih uradnih mestih sede še danes sami odličnjaki demokratske stranke. Edino demokratska stranka je odgovorna za gospodarstvo v Sloveniji ter za vse neuspehe tega gospodarstva. Ona je zagovornica najbolj pretiranega centralizma, ker je upala na pomoč Beograda za svoj boj proti »klerikalcem«. Centralizem pa se je pokazal nesposobnega, da bi zadovoljivo vladal vsem pokrajinam širne naše države. Niti mu niso znane potrebe teh pokrajin, niti nima dosti sposobnih ljudi, da bi bil kos svoji nalogi. To so vzroki, da je ljudstvo pri nas nezadovoljno. Slovenski radikali se trudijo prepričati Beograd, da je taka uprava pogubna in se trudijo, da bi Beograd zopet zaupal Slovincem, katero zaupanje so bili izpodkopali — demokrati.

Ta odgovor je navzoče popolnoma zadovoljil. Med glasnim odobravanjem je predsednik zaključil shod.

IV.

Radikalna stranka mora razumeti, da živimo Slovenci v posebnih prilikah, da imamo svoj zaokroženi teritorij z lastnim gospodarskim obelježjem, da imamo svojo miselnost, svoje tradicije, svoj kulturni in socialni razvoj, svoj jezik. Zategadelj si mora radikalna stranka v Sloveniji v okviru programa radikalne stranke ustvariti svoj poseben program, ki me zadovolji kot Slovence, kot kulturno enoto, kot gospodarja te zemlje, kot mejaša onih stotisočev Slovencev, ki žive tam preko...

S tem nisem in tudi nočem biti separatist. Hočem čim tesnejšega sožitja s Srbi in Hrvati. Vse naše stremljenje mora iti za tem, da si z njimi ustvarimo duhovno skupnost. Pa brez vsake sile! V to skupnost naj vsak teh delov prinaša le naj-

hoče tudi radikalna stranka, da izpo-veduj vsak državljani te naše države, pa najsi je te ali one narodnosti, te ali one vere, svoj credo: Sem Jugoslovan in kdo je več!

Zategadelj radikalna stranka, da si je njen program prožet socijalističnega duha, perhorescira razredni boj. Kot en politični državni narod ne moremo pogrešati nobenega svojih stanov in slojev. Vsi so nam enakovredni in enakovredni. Vsi potrebni kot narodu, ker drugače narod ni popoln. Ne samo, da ne sme biti boja med posameznimi razredi tega naroda, program radikalne stranke poveduje, da se ne sme noben teh razredov okoriščati na račun drugega, da ne sme noben teh razredov živeti na račun ali na škodo drugega. V medsebojnem sporazumu je doseči izenačenje medsebojnih interesov, je treba zladiti raskavosti in zbrusiti boleče škrbine.

Zategadelj radikalna stranka po bistvu svojega programa ne more biti — kapitalistična stranka. Če bi bila, bi zatajila svoj program, in na-

Kandidatne liste NRS za volitve v oblastno skupščino

Srez: Ljubljana — Mesto.
4. škrinjica.

Kandidati:

1. Dr. Ravnihar, odvetnik, Ljubljana, Knafljeva 10.
2. Romah Peter, višji nadzornik d. ž. v p., Ljubljana, Bleiweisova c. 5.
3. Novak Josip, delovodja, Ljubljana VII. Kamniška ul. 15.
4. Gagel Josip, trgovec, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1.
5. Babnik Jakob, instalater, Škofja ulica 15.

Namestniki:

1. Dr. Modic Ivan, odvetnik, Ljubljana, Gradišče 10.
2. Bricelj Ivan, mestni stavbenik, Ljubljana, Slomškova 19.
3. Dežman Pavle, nadzornik strojev, Ljubljana VII., Lepodvorska 28.
4. Ing. Arh. Kregar Rado, profesor, Ljubljana, Vošnjakova 7.
5. Levor Štefan, delavec, Ljubljana, Šubičeva ul. 3.

Srez: Ljubljana — okolica.
5. škrinjica.

Kandidati:

1. Dr. Modic Ivan, odvetnik, Ljubljana, Gradišče 10.
2. Janežič Franc, posestnik, Grosuplje.
3. Kuret Vladimir, referent za kmetištvo, Ljubljana VII., Žibertova 27.
4. Cvajnar Jakob, posestnik, Medvode 13.
5. Hlebec Anton, postajenačelnik, Št. Vid n. Ljubljano.
6. Valentinčič Janez, gostilničar, Cikava 20, Grosuplje.
7. Stojkovič Josip, vlakovodja, Novi Vodmat 231, Moste.

Namestniki:

1. Dr. Zupančič Niko, bivši minister, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1.
2. Bajt Jakob, ključavničar, Rudnik 62.
3. Bizjak Alojz, delavec, Glinica 24, Št. Vid n. Ljubljano.
4. Komel Ivan, posestnik, Podgora 16, Št. Vid n. Ljubljano.
5. Benegalija Anton, krojaški mojster, Ljubljana, Poljanski nas. 40.
6. Dežman Pavle, nadzornik strojev, Ljubljana VII., Lepodvorska 28.

7. Žun Lovro, carinski uradnik v pok., Novi Vodmat 224, Moste.

5. škrinjica. Srez: Radovljica.

Kandidati:

1. Petercel Jakob, posestnik in bivši župan, Bled.
2. Klančnik Gregor, posestnik in župan, Dovje — Mojstrana.
3. Peterman Alojz, vpokojeni železničar, posestnik in bivši župan, Kranjska Gora.

Namestniki:

1. Arh Franc, posestnik, gostilničar in obč. odbornik, Bled.
2. Slanovic Karol, trgovec in gostilničar, Bohinjska Bela.
3. Veber Tone, železniški uradnik in obč. odbornik, Jesenice.

5. škrinjica. Srez: Logatec.

Kandidati:

1. Kokelj Anton, posestnik, Vrh Sv. Trije Kralji 6., p. Rovte nad Logatcem.
2. Opeka Matevž, posestnik, Zelše št. 10, p. Cerknica.
3. Obreza Anton, posestnik in trgovec, Podskrajnik 1, p. Cerknica.

Namestniki:

1. Demšar Andrej, posestnik, Žiri št. 78.
2. Veber Franc, posestnik, Zelše št. 3, p. Cerknica.
3. Škof Janez, posestnik, Dolenja vas 87, p. Cerknica.

5. škrinjica. Srez: Kočevje.

Kandidati:

1. Ludvik Tschinkel, posestnik in trgovec, Ribnica 48.
2. Leopold Drobnič, paznik, Kočevje 222.
3. Ivan Kovač, posestnik, Selo 5.
4. Franc Vardjan, posestnik, Škrilj 11.

Namestniki:

1. Anton Jakomini st., kovač, Kočevje 155.
2. Alfred Twrdy, žel. poduradnik, Kočevje 253.
3. Avgustin Aber, posestnik in orožnik v pok., Mozelj 2.
4. Henrik Hönigmann, gostilničar, Kočevje 191.

Gospodarski program NRS za Žiri in okolico

Narodna Radikalna Stranka stremi za tem, da po poplavi poškodovani kraji dobijo izdatno podporo za upostavitve domov, podjetij in za ureditev polj in travnikov.

Da bi se pospeševala živinoreja tem potom, da se občinam preskrbi zadostno število bikov in mladih telic najboljše pasme.

Obrtniki naj dobijo cenen kredit potom Obrtne banke v Beogradu, za-

to naj se ustanovi podružnica Obrtne banke tudi v Ljubljani.

Da bi se podpirala domača industrija, posebno čevljarstvo in čipkarstvo in da bi se poskrbel za izdelke zadostni trg, bodisi doma, ali z izvozom v tuje države.

Da se zboljšajo prometne razmere potom temeljitih popravil cest in potov; da se zgradi zveza z Vrhniko po eni in Logatcem po drugi strani.

boljše kar ima. Iz takega sožitja mora vzrasti nekaj velikega in lepega in nekaj — enotnega, solidarnega. Naravni razvoj naj bo njega pospeševatelj. Pa se mu nič ne mudi. Nismo se ujediniili na odpoved, za kratko dobo, tudi ne za 50 ali 100 let, ampak za — vedno.

V.

Če smo stopili Slovenci v to stranko, smo stopili s predpogojem, da je poštena stranka. Odločno odklanjamo vsako nepoštenost in korupcijo. Saj prav zaradi tega smo, ki smo bili prej člani JDS, stopili iz te stranke! Ker smo obsojali zavržene in nepravne metode njegovega vodstva, škodljivo partizanstvo, besedolomstvo in nasilje. Nočemo iz dežja pod kap. Slovenski del radik. stranke bo vedno stal na braniku čistosti in zahteval najstrožjo obsodbo vsake umazanosti. Vsaka stranka pa je taka, ponavljam to, kakršni so njeni člani.

NRS je velika stranka in šteje svojih pristašev na stotisoče. Med tako množico je lahko najti tudi ne-

poštenega človeka. Toda ž njim ne smete generalizirati stranke same.

NRS ni koruptna stranka in noče biti. Najmanj pa si pusti kaj takega očitati od onih, ki so sami koruptni prav do kosti.

VI.

Pa se zopet ugovarja radikalni stranki, češ, zakaj pa ni že bila nekaj storila za Slovenijo in Slovence, če je tako silna in vsemogoča.

Zopet ni res, da bi ničesar ne bila storila. Pa če bi ne bila storila, bi se jej končno tega ne smelo zameriti, ker doslej iz Slovenije še ni čula dobre in prijazne besede. Samo obrekovanje in klevetanje, grdenje in sramotenje od leve in desne.

Razrešimo pa tudi lahko uganko, zakaj ni storila toliko, kolikor bi bila lahko storila. Ker je gledala Slovenijo in na nas Slovence skozi očala Samostalne demokratske stranke. Ravnala se je vseskozi po naukih in po informacijah te stranke. Ta stranka se je znala v Beogradu priliziti kot stranka, ki je vzela v zakup ves patriotizem v Sloveniji in

Shod NRS v Cerknici

Lepo obiskan javni slod je imela Narodno radikalna stranka v Cerknici. Na shod je prišlo 50 pristašev NRS. Udeležili so se ga tudi pristaši drugih strank. Dočim pa so bili pristaši SLS povsem mirni, so se oni SDS obnašali nedostojno. Motili so govornika ter izzivali z raznimi medklieci, hoteč s tem razbiti shod. Toda naši kmečki možje so jim kmalu pokazali, da se mora v Cerknici dostojno obnašati. Povedali so jim na nedvoumen način, da je Cerknica še vedno znala spoštovati gostoljubnost in da tudi za bodoče ne pusti omadeževati svojega dobrega imena. Nasprotniki so morali utihniti ter so drug za drugim osramočeni odhajali.

Shodu je predsedoval predsednik krajevne organizacije Ivan Svet. Otvoril je shod, poudarjajoč v kratkih in jednatih besedah pomen shoda, potem pa podelil besedo prvemu govorniku dr. Vladimirju Ravniharju, predsedniku Mestnega odbora NRS v Ljubljani. Ker se je shod vršil na dan pogreba predsednika stranke Nikole Pašića, je govornik velik del svojega govora posvetil spomenu velikega pokojnika. Očrtal je njegovo življenje in njegovo delovanje. V tesni zvezi s tem je bila govorniku dana prilika, da je podal zgodovino radikalne stranke same, njeno koristno delo v prid predvojni Srbiji, kakor tudi za naše osvobojenje. Nato je

razložil navzočim vsebino zakona o oblastnih samoupravah ter pomen volitev v oblastno skupščino. Zborovalci so se s ploskanjem zahvalili govorniku na lepem govoru.

Drugi govornik Pavel Dežman, predsednik mestnega pododбора v Šiški, je v poljudnih besedah ocenil stranke, ki nastopajo pri teh volitvah. Prišel je do sklepa, da dosedanje stranke niso storile tega, kar je ljudstvo pričakovalo od njih. Pri sedanjih volitvah nastopa prvič Radikalna stranka, ki je v svojem preteklem delovanju pokazala, da je zmožna delati v korist narodu in državi. Zaradi tega se je tudi slovensko ljudstvo pričelo obračati do nje v zaupanju, da bo ona izpolnila, kar so zamudile druge stranke.

Predsednik je na to dal besedo tudi demokratskemu govorniku. Sedaj, ko je bilo treba pokazati korajžjo in je bila dana priložnost, da ovrže izvajanja predgovornikov, pa je zastopnik demokratov mogel zajeceljati le par stavkov in se je zopet molče usedel.

Do vrst kmečkih mož so se stavila še nekatera vprašanja, nakar sta govornika dala povoljna pojasnila. Na to je predsednik po nad dvehurnem zborovanju shod zaključil, zahvalivši se govornikom iz Ljubljane na njih stvarnih izvajanjih.

Volilni sestanki v Ljubljani

NRS se je v Ljubljani dobro pripravila na volitve, pa čeprav so bile volitve tako na naglo razpisane in je le kratka doba odmerjena volilni pripravi. Potem ko so ljubljanski zaupniki NRS v smislu strankinih statutov postavili in odobrili kandidatno listo, kateri so postavili na čelo predsednika Mestnega odbora NRS v Ljubljani ga. dra. Vladimira Ravniharja kot nosilca liste, so pododbori pričeli z volilnimi sestanki.

Prvi sestanek je bil dne 4. t. m. na Žabjeku v gostilni »pri Sodčku«, za št. Jakobski in za Poljanski okraj.

Sestanku je predsedoval predsednik pododбора za št. Jakobski okraj g. dr. Niko Zupančič, minister n. r. V daljšem govoru je razvijal program NRS ter razlagal njeno politiko. Mnogobrojnemu zborovalcem je pred očel koristilo, ki bi jih imeli Slovenci, akl se oklenejo radikalne stranke.

Nosilec liste dr. Ravnihar, živahno pozdravljen, je v lepem in stvarnem govoru imel pomen zakona o oblastnih skupščinah ter stališče slovenskih radikalov napram oblastnim skupščinam. Zlasti je poudarjal, da se z vresničenjem oblastnih skupščin prevede načelo samouprave, one samouprave, ki je ena prvih točk na programu NRS. V oblastnih ter sreskih skupščinah in

v občinah izvedena samouprava nujno vede do decentralizacije ravno onih poslov, ki najbolj zanimajo narod in ki se najbolj dotikajo njegovih gospodarskih, kulturnih in socialnih potreb.

Ing. Šaplja, predsednik krajevnega odbora NRS na Jesenicah, je prinesel pozdrav gorenjskih radikalov.

Dr. Miroslav Lukan, veliki župan v p. je v svojem govoru na učinkovit način zavračal ugovore naših nasprotnikov proti obstoju NRS v Sloveniji. Zavračal je vse njihove ugovore, ki slonijo največ na zlobno podtaknjenih predsodkih.

Ljuba Jurkovič je v navdušenih besedah govoril v imenu akademske mladine NRS.

Pavel Dežman, predsednik pododбора za Šiško je pozdravil sestanek v imenu šišenskega pododбора.

Drugi sestanek je bil dne 5. t. m. za št. Peterski okraj v gostilni pri Poljšaku na Martinovi cesti.

Sestanku je predsedoval g. Kavčič, predsednik pododбора za št. Peterski okraj.

Razen glavnega govornika dra. Ravniharja, je na tem sestanku govoril še g. Dežman.

Lep sestanek je bil v soboto 8. t. m. v salonu pri Mraku na Rimski cesti za Trnovski in Dvorski okraj. Zborovalni prostor je bil nabito poln.

VII.

Obstoj narodne radikalne stranke v Sloveniji ni nikak problem več, ni več samo poizkus vprašljive vrednosti. Radikalna stranka v Sloveniji je dejstvo, s katerim je računati naši javnosti, našim polit. nasprotnikom in Beogradu.

Predsodke proti radik. stranki razpršiti, je namen tega spisa. Zlonamerno se spravlja v svet te predsodke. Zla namera se najbolj jasno razvidi že iz dejstva, da stranka, ki najbolj klevetne radikalno stranko, bi raje danes ko jutri stopila v radik. stranko, samo če bi jo ta hotela sprejeti v svojo zvezo.

Ni namen tega spisa, udariti na veliki boben in nabirati rekrute za radikalno stranko. Namen je zgolj, da Slovincem predoči to stranko, kakršna v resnici je, kaj je bila v preteklosti in kaj po svojem programu in po svoji preizkušeni sposobnosti obeta za bodočnost. Slovenci pa naj premišlujejo in odločijo po svoji pameti.

*

Shod je otvoril s kratkim nagovorom g. dr. Emil Stare, predsednik pododbora za Dvorski okraj, potem pa dal besedo glavnemu govorniku dru. V. Ravniharju.

Dr. Ravnihar je v enournem govoru pojasnil važnost teh volitev, pojasnil sve svetle pa tudi senčne strani zakona o oblastnih samoupravah, potem pa v značilnih potezah karakteriziral stranke, ki nastopajo pri teh volitvah v Ljubljani.

G. inspektor Peter Romah je v svojem govoru razložil stališče javnih nameščencev ter naglašal potrebo, da se le ti udeležijo volitev na strani NRS.

Govorili so še gg.: arh. prof. Rado Kregar, Dežman, Božič, Planinc.

Zlasti burno odobravanje je žela izjava narodnega socialista ga. Cirila Zupana.

Tega sestanka sta se udeležila tudi g. Kopač iz Žirov in g. Kokelj, nosilec liste za Logaški okraj.

Še mnogo več udeležencev kakor na tem sestanku je zbral volilni sestanek za kolizejski in kolodvorski okraj dne 12. t. m. v salonu restavracije Lloyd na Št. Peterski cesti.

Shodu je predsedoval g. Ilesič, predsednik pododbora za Kolizejski okraj.

Nosilec liste g. dr. Ravnihar je v temperamentnem govoru pobijal predsodke proti radikalni stranki

ter v nazornih izvaianjih utemeljil upravičenost eksistence radikalne stranke v Sloveniji.

G. arh. prof. R. Kregar je pojasnil zadevo z Narodnim gledališčem ter incident, ki ga je uprizorila demokratska stranka na po Udruženju gledaliških igralcev sklicani anketi. Demokratska stranka je kakor vedno tudi to anketo na brezvesten način zlorabila v demagoške svrhe ter iz manifestacije za slovensko gledališče uprizorila — volilni shod. Tri svoje kandidate je poslala, da so govorili na tej anketi. Dasi se je demokratska stranka dobro morala zavedati, da bi s svojim nastopom več škodovala nego koristila stvari, je vendar tako nastopila, samo da zadosti svojim samopašnim namenom. Če bi se mi radikali ravnali po demokratskih metodah, ali pa če bi oni bili na mojem mestu pri anketi, še tisti večer bi šla brzojavka v Beograd in dobra stvar bi bila pokopana. Toda slovenska radikalna stranka gre preko vsega tega, ona se je zavzemala za naše gledališče, ko še ni bilo nobene ankete, spontano in rade volje, pa se bo tudi v bodoče.

Zborovalci so burno odobrvali te besede.

Ko je v imenu javnih nameščencev govoril še g. inž. Müller-Petrič, je predsednik v pozni uri zaključil dobro uspeli sestanek.

Arh. prof. Kregar Rado:

Kriza našega narodnega gledališča v Ljubljani

(Naša kulturna politika.)

Kriza, katero preživlja danes naše narodno gledališče, ni momentana. Ona tudi ni nastopila nepričakovano, temveč je logična posledica raznih momentov, ki igrajo posebno v kulturnem življenju važno, čisto merodajno ulogo. V njih je iskati kal večnih kriz naših kulturnih institucij. Eno najvažnejših ulog v tem oziru igra političen moment.

Ne smemo prezreti, da je večina političnih zastopnikov slovenskega naroda v opoziciji in to že skozi več let. Slovenci nimamo svojih predstavnikov v vladi. Nikogar ni, ki bi čutil njihove interese, ki bi se zavzemal za njihove težnje, zahteve in pravice, pa naj si bodo to gospodarskega ali kulturnega značaja. Iz tega razloga izvirajo tudi vse nadaljne posledice, ki onemogočajo ali vsaj ovirajo razvoj našega gospodarskega ali kulturnega dela. V politični opoziciji leži vzrok za splošno neinformiranost vladnih krogov. Vse poslovanje se prepušča birokratizmu, ki brez globljega razumevanja položaja izvršuje svoje delo sicer točno po predpisih, a ne glede na možnost izvajanja, ne upoštevajoč kvarnih posledic, ki morajo takemu poslovanju slediti.

Za razvoj in napredek slovenske kulture ter njenih kulturnih institucij posebej, pa je merodajna naša kulturna politika. Na žalost gre posebno zadnja leta v povsem drugi smeri, kot to zahteva državni interes. Ona stremi za popolnim kulturnim avtonomizmom oziroma separatizmom. Jasno je, da tvorimo Slovenci individualno enoto z lastno kulturo, ki se je razvila tekom časa. Jasno je, da moramo stremeti, da to svojo kulturo gojimo, kakor goje svojo tudi Hrvatje in Srbi. Do tega imamo pravico enakopravnih državljanov. Ali naša kultura in naša kulturna politika pa ne sme biti ovira konsolidacijdržave.

Kulturni separatizem so stavile nekatere naše politične stranke tudi v svoj program ter ga izrabljajo v svoje strankarske namene. Ne smemo prezreti, da je veliko naših najmerodajnejših kulturnih delavcev prav često podajalo izjave, v katerih se v polnem obsegu strinjajo z dosežanjem smerjo naše kulture, a tudi splošne politike ter jo s tem tudi oficijelno priznali. — Iz tega razloga je jasno, da je nastal v vladi odpor, ki pride do izraza v pičlih dotacijah za naše kulturne institucije, v zapostavljanju naše kulture sploh.

Najbolj tragično pri tem pa je, da bijemo ves ta naš kulturni boj proti namišljenemu sovražniku, ki ne eksistira, da ga bijemo proti Srbom, katerim smo šele mi sami sugerirali, da jim je naša kultura sovražna, da so oni njej nevarni ter ogrožajo njeno eksistenco ter s tem eksistenco slovenske narodnosti. Slovenci bijemo boj za slovensko univerzo, za slovensko akademijo znanosti, za slovensko gledališče, kot nekaj pod nemško Avstrijo. Ali niso univerza, gledališče ter snujoča se akademija slovenske, ko vendar leže v sredi Slovenije, v Ljubljani, ko se v njih predava in igra v slovenskem jeziku od slovenskih znanstvenikov, slovenskih igralcev in umetnikov, v prvi vrsti slovenska dela. Od Slovencev gojena znanost, umetnost, kultura sploh ne more biti druga kot edinole slovenska. Zakaj torej ta ostantativna zahteva naslova slovenska univerza, slovensko gledališče? Ali more biti univerza in gledališče v Zagrebu drugo kot hrvaška, v Beogradu drugo kot srbska? Ostentativno povdaranje slovenskega značaja naših kulturnih institucij, pretirano povzdigovanje naše kulture pred srbsko, njena separatistična tendenca, vse to vzbuja v vladi odpor. Temu se pridruži še političen moment ter da kulturnemu boju ostrejši izraz, kateremu slede dalekosežnejše posledice.

Tragično na celi stvari pa je, da se ne more odrekati ne univerzi, ne gledališču kot državnim institucijam lojalnosti; ali obe kot središči in žarišči celokupnega našega kulturnega delovanja, morata nositi posledice nepotrebnega kulturno-političnega boja.

To napeto razmerje naših kulturnih in vladnih krogov ter iz njega izvirajoče nerazumevanje za naše kulturne potrebe, se dado ublažiti, odpraviti z uvidevno preorijentacijo naše kulturne politike, kar bi bilo le v našo korist. Vsak zaveden Slovenec mora pomagati da se izravnajo vsa ona nesoglasja, ki ovirajo medsebojno zblíževanje terplodno delo. Čudim se našim kulturnim delavcem in politikom, ki iščejo stikov ter zblíževanja s Čehi, Poljaki, Rusi, ki se navdušujejo za panslavizem, ne morejo se pa zblížati in sporazumeti s Hrvati in Srbi, s katerimi nas veže sorodnost jezika, sorodnost kulture, predvsem pa obstoj države ter nacionalne svobode.

Nalogo kulturnega zblíževanja morajo vsi naši šole, naša univerza, naša gledališča, s tem si bodo pridobila pravico do brezpogojnega obstoja. V njih se ustvarja podlaga za nov enotni narod, ki se bo, ki se mora razviti, kot se je razvil nemški, italijanski narod, in se razvija danes ruski iz najrazličnejših plemen. Istočasno z njim pa se bode razvijala njegova kultura; ne potom diktata enega naroda ali plemena, temveč iz notranjih njihovih potreb, katere se porajajo tekom časa, pod vplivom skupnega življenjskega razvoja. V tem razvoju merodajna bode le kulturna potencia, ki bode do gotove meje prevzela vodilno vlogo, ne pa številčnega premoč enega ali drugega.

Zadnje čase se vedno česče čuje mnenje, da bi prešlo gledališče zopet v privatne roke, da bi se razdržavilo. Država bi sicer gledališče še nadalje v izdatni meri podpirala, a vodstvo prepustila privatni inicijativi. Vse t z motivacijo, da birokratizem ovira umetniško ustvarjanje ter jemlje s tem pravi kulturni pomen gledališča; da je državni upravni aparat predrag, preokoren itd. Prepričan pa sem, da tiče za tem vse važnejši razlogi, kot želja rešiti državo skrbí ter pomagati gledališču iz umetniške in gospodarske krize.

Dva milijona dinarjev za Rakek

Naš predsednik radikalnega okrožnega odbora g. dr. Niko Županič je poznan kot vrlo požrtvovalen človek, ki često ne gleda na strankino pripadnost ter skuša v prvi vrsti koristiti svojim dragim Slovincem ter jim pomagati.

Njegov dom, pisarna okrožnega in mestnega odbora so vedno in ob vsakem času odpravi raznim prošilcem, ki iščejo pomoči in nasvetov.

Ko je bil minister, čeprav samo par mesecev, je na vseh poljih koristil in pomagal Slovincem, čeprav takrat v Sloveniji še ni imel za seboj stranke.

Tako se je obrnil na g. dr. Županiča g. podžupan občine Rakek, da pomaga izposlovati haldermino v iznosu preko dveh milijonov dinarjev, katero se ne more izplačati. Dr. Županič se je hsebno podal v Beograd, objasn timer tamkaj celo zadevo v ministrstvu financ in ministrstvu za javne zgradbe. Na podlagi njegove intervencije je dobil Rakek dva milijona dinarjev.

Nekatere stranke agitirajo v Rakeku, da bode to občini v škodo. Živela demagogija.

Državna podpora Beli Krajini

Bojanci pri Črnomlju je menda edina vas v Sloveniji, katera nima vozne poti in zveze z okoliškim vasesem in okrajnim mestom.

Postoje edino gozdne poti, ki so pa popolnoma nerabne v dežju in snegu. Zato si Bojančani že dolgo želijo skromno cesto. Ker je najbližja pot za Črnomelj preko Tribuč, prosijo že nekoliko let državo za pomoč. Ko so brez uspeha prosili klerikalce, kmetijce in demokrate, obrnili so se končno na o. dr. Županiča s prošnjo, da jim pomaga. G. Županič je vzel stvar resno v roke, potoval je radi te stvari nekolikokrat v Beograd. Stvar je težko napredovala, ker bo moral skrbeti za občinske ceste bodoča Oblastna skupščina. A vendar je g. dr. Županič toliko časa posredoval, da sta minister financ in minister za zgradbe odobrila 150.000 Din za to cesto.

Naj nam izjavijo oni, katere je Belokrajina poslala v skupščino, kaj so za njo naredili. Čestitamo Bojančanom in Tribučanom in želimo, da gredo na delo za dobrobit naše stranke.

Tri milijone dinarjev za Jesenice

Vprašamo Jeseničane, katera vlada jim hoče dati tri milijone di-

Gledališče je poleg šole najvažnejša institucija za vzgojo državljanov. To so sprevidele v prvi vrsti one države, ki preoblikujejo državni ustroj, družabni red ter morajo ljudi v tem smislu vzgojiti. Ne brez globljega razloga je podržavila Rusija, Češka in zadnje čase tudi Italija svoja gledališča. Pa ne samo moderna doba, že stari grški in rimljanski državniki so se v polni meri zavedali važnosti gledališča ter se jih v polni meri posluževali. Ne rečem, da ne bi bile potrebne v tem oziru pri nas gotove spremembe, a v principu država ne sme izpustiti te važne institucije iz svojih rok, kakor tega ne more storiti s šolstvom. Le takrat bode mogla država usmerjati kulturnopolitično delo gledališča, če ga bode imea v svojih rokah, pod svojim vodstvom; seveda dopuščajoč svobodo umetniškega ustvarjanja.

Kakor hitro pa prepusti vlada gledališča privatni eksploataciji, bo prenehal, kljub eventualnemu nadzorstvu, njen direktni vpliv. Gledališče bode postalo politično propagandno sredstvo v rokah one stranke, ki si bode znala pridobiti v vodstvu odločujočo vlogo, katere političen program pa se ne bo vedno ujemal z družabno politiko.

narjev haldermine za popravo železnice in olepšavanje vasi. Ali so vam to izposlovale stranke, katere ste dosedaj volili? To pomoč Vam je dala radikalna vlada, radikalna ministra financ in saobračaja, na intervencijo slovenskih radikalov. Na to spominjamo samo zaradi tega, da se zna, kdo dá, kdo ne dá in kdo ne more da dá. Radikalni kandidat za srez Radovljico je g. Peternel iz Bleda. Videli bomo, kako se bodo izkazali Jeseničani hvaležnim. Na vsak način pa si bomo zapomnili vsega, ki se bode odzval naši stranki.

Zakej ni radikalne liste v Beli Krajini

Radikalna stranka je postavila že dvakrat za kandidata v Beli Krajini g. dr. Niko Županiča. Ali Belokranjci se niso odzvali svoji dolžnosti kot ji to nalaga njihova patriotska dolžnost. Nihče ne ljubi Bele Krajine bolj kot dr. Županič, ki slavi njeno prošlost, ter ji pomaga, kjer le more. A ko pride čas, da dajo njemu kroglice, pozabijo na usluge in pomoč ter dajo kroglice kandidatom drugih strank, o katerih niso ne preje ne pozneje ničesar čuli.

Vse to ga je užalilo in ni hotel več sprejeti candidature, katero mu je ponudil črnomaljski radikalni srezki odbor. Ali kljub vsemu ne bode pozabil na vasi in kraje, ki so mu pri zadnjih volitvah oddali svoje kroglice. A po volitvah se bode zopet intenzivno lotil organizacije, tako da bodoče volitve ne bodo naše Bele Krajine nepripravljene.

Po sklepu ljubljanskega radikalnega okrožnega odbora naj se Belokranjci, naši somišljeniki in prijatelji vzdrže volitev.

V. redna seja ljubljanskega radikalnega okrožnega odbora

se je vršila dne 9. decembra pr. l. v prostorih tajništva NRS v Ljubljani, na kateri je njen predsednik dr. Županič podal poročilo o notranji politiki minulega leta in dalje poedini predsedniki srezkih odborov o delovanju radikalne stranke v svojih srezih. Okrožni odbor je zaključil, da postavi svojo listo v srezih: Ljubljanska okolica, Radovljica, Kočevje in Logatec. V ostalih srezih pa se ne postavijo samovoljne liste iz tehničnih razlogov.

Volilni sestanek v Ljubljani. V sredo 19. t. m. je volilni sestanek za Št. Peterski in Vožnatski okraj v gosilni pri Poljšaku na Martinovi cesti.